

Jaarwerkplan 2003

Rijksarchiefinspectie, december 2002

RIJKSARCHIEFINSPECTIE

De Hoofdinspecteur van de Rijksarchiefinspectie oefent ingevolge de Archiefwet 1995 toezicht uit op de naleving van deze wet door het Rijk, de zelfstandige bestuursorganen en de organen van publiekrechtelijke beroeps- en bedrijfsorganisatie.

De Rijksarchiefinspectie controleert de naleving van de archiefwetgeving en de kwaliteit van het archiefbeheer. Hiertoe voert de Rijksarchiefinspectie onderzoeken en inspecties uit. Daarnaast rapporteren de zorgdragers jaarlijks aan de Rijksarchiefinspectie over hun archiefbeheer.

De Hoofdinspecteur rapporteert aan de betrokken overheidsorganen en, indien hiertoe aanleiding is, aan de voor het archiefwezen verantwoordelijke minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Jaarlijks brengt de Hoofdinspecteur schriftelijk verslag uit over het toezicht op het archiefbeheer aan de minister, die het verslag vervolgens aan de Tweede Kamer overlegt.

De Rijksarchiefinspectie is in Den Haag gevestigd en als volgt bereikbaar:

Prins Willem-Alexanderhof 30

Postbus 11583

2502 AN DEN HAAG

Algemeen telefoonnummer

070-333 9133

Fax

070-333 9130

E-mail

info@rijksarchiefinspectie.nl

Website

www.rijksarchiefinspectie.nl

Inhoudsopgave

	Inleiding	5
1	Programma	7
1.1	Object van toezicht	7
1.2	Archiefbeheer bij de centrale overheid: ontwikkeling en stand van zaken	7
1.3	Handhavingsstrategie	8
1.4	Prioriteiten en handhavingsniveau voor 2003	10
1.5	Programma 2003	12
2	Handhavingsorganisatie	15
2.1	Bevoegdheden en mandatering	15
2.2	Beschikbare middelen	15
2.3	Professionaliteit	15
2.4	Infrastructuur en administratieve organisatie	16
2.5	Kwaliteitszorg	17
3	Verantwoording	19
	Bijlagen	21
	A Productbegroting	21
	B Onderzoeksthema's	21
	C Te inspecteren instellingen	22

Inleiding

In dit jaarwerkplan geeft de Rijksarchiefinspectie (hierna: RAI) inzicht in de voorgenomen activiteiten voor 2003. Uitgangspunt voor het programma vormen de ontwikkelingen in het veld en de feitelijke stand van zaken ten aanzien van het archiefbeheer bij de centrale overheid. Gegeven de beschikbare middelen geven we aan welke doelen de RAI zich in 2003 stelt, wat het gewenste handavingsniveau is, en welke handavingsstrategie we daarbij volgen. Op basis daarvan formuleren we in dit plan een aantal prioriteiten en een concreet programma. Voor verdere achtergronden verwijzen wij naar het jaarlijks verslag over 2001. Inmiddels onderzoekt het departement met de cultuurerfgoedinspecties de mogelijkheden om tot een fusie te komen van de inspecties in de sector Cultuur. Met de mogelijke uitkomsten van deze fusie is in dit werkplan nog geen rekening gehouden. Wij gaan ervan uit dat het programma geen wijzigingen ondergaat als gevolg van een eventuele fusie.

In 2003 hanteren wij de eerder vastgestelde combinatie van instrumenten: monitoring, voorlichting, onderzoek en inspectie. Wij inspecteren in principe daar, waar de risico's het grootst worden geacht. De onderzoeken en inspecties staan centraal en worden ondersteund door verschillende voorlichtingsactiviteiten.

In 2003 zullen wij opnieuw het management aanspreken om tot de noodzakelijke verbeteracties in het archiefbeheer te komen.

Voor 2003 hebben we twee speerpunten benoemd: wij toetsen op de aanwezigheid van beheersregels en een goede bestandsregistratie. Ten aanzien van digitaal archiefbeheer verwachten wij dat zorgdragers in 2003 inzicht in de knelpunten hebben en beschikken over concrete verbeterplannen.

Deze accenten in het programma zijn terug te vinden in de verschillende activiteiten. In 2003 hebben wij vijf onderzoeken en tien inspecties gepland. Daarnaast zal in 2003 nog de laatste hand worden gelegd aan de inspecties bij de negentien arrondissementen van de rechterlijke macht. Ook zijn nazorgactiviteiten gepland bij de eerder geïnspecteerde universiteiten, de AIVD en het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Het uitgewerkte programma vindt u terug in hoofdstuk 1.5.

Het jaarwerkplan 2003 is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 1 (Programma) bevat onderbouwde voorstellen voor het inspectieprogramma in 2003. In hoofdstuk 2 (Organisatie) gaan wij in op de organisatorische aspecten van de RAI en in hoofdstuk 3 (Verantwoording) op de relatie met het departement. De bijlagen bevatten enkele specificaties op het werkprogramma.

1 Programma

1.1 Object van toezicht

De Archiefwet 1995 stelt regels aan het archiefbeheer van de overheid en regelt het toezicht op de naleving daarvan. De RAI houdt namens de minister van OCenW toezicht op het archiefbeheer van de organen van de centrale overheid (artikel 25a Archiefwet 1995).

Onder het toezicht van de RAI vallen in de eerste plaats de organen bedoeld in de artikelen 23 en 41 van de Archiefwet. Het betreft:

- de Hoge Colleges van Staat
- het Kabinet der Koningin
- de ministeries, en daaronder ressorterende diensten en instellingen
- de commissarissen der Koningin voor zover belast met rijkstaken
- organen van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie
- publiekrechtelijke zelfstandige bestuursorganen
- privaatrechtelijke zelfstandige bestuursorganen, voor zover bekleed met enig openbaar gezag.

In totaal betreft het circa 375 archiefwettelijke zorgdragers (degenen die met de zorg zijn belast), waaronder echter enkele clusters die een groot aantal zorgdragers omvatten (onder meer notarissen). Al deze zorgdragers hebben gezamenlijk enkele duizenden beheersorganen / organisaties onder zich.

1.2 Archiefbeheer bij de centrale overheid: ontwikkelingen en stand van zaken

Het belang van een goede informatievoorziening neemt de laatste jaren sterk toe. Dat kunnen we zien aan een aantal ontwikkelingen.

- Intern wordt de rol van informatie groter bij beleidsontwikkeling, er is meer aandacht voor kennismanagement.
- Het VBTB-traject illustreert dat financiële verantwoording meer en meer verbreed wordt van financiële naar beleidsmatige verantwoording. Om in het kader van het VBTB-traject de effecten van het beleid goed te kunnen meten, is het nodig dat alle relevante informatie beschikbaar is.
- Openbaarheid en transparantie speelt een steeds grotere rol. De commissie Docters van Leeuwen bepleit grotere transparantie van de overheid en betere toegankelijkheid van overheidsinformatie door ICT. De commissie Wallage bepleit transparantie en interactiviteit van het openbaar bestuur en een actief openbaarmakingsbeleid. De commissie Franken doet voorstellen voor nieuwe grondrechten inzake toegang tot informatie, toegankelijkheid van elektronische (overheids)informatie en elektronische toegankelijkheid van die informatie. In toenemende mate vinden transacties tussen overheid en burger digitaal plaats.

Geleidelijk aan dringt informatievoorziening door tot in alle vezels van een overheidsorganisatie, en speelt meer dan voorheen een rol in de primaire processen. De informatievoorziening is niet meer het exclusieve domein van de documentaire informatievoorziening. Digitalisering wordt veelal geïnitieerd vanuit de ICT-sector en het primaire proces zelf, buiten de DIV-sector om. Het gevolg is dat de informatievoorziening desintegreert en voor een deel niet meer voldoet aan de archiefwettelijke eisen. Integraal informatiebeleid is nodig om samenhang in informatie te waarborgen en samenwerking en afstemming tussen alle betrokken partijen te garanderen. Alleen onder die voorwaarden kunnen archieven conform de archiefwetgeving worden beheerd en als cultuurhistorisch erfgoed worden veilig gesteld.

Het cultuurhistorische belang bevindt zich al in de gevarenzone. Dat wordt bevestigd door het beeld dat wij in het jaarlijks verslag over 2001 geven:

- In veel gevallen beschikken organisaties niet over een breed, integraal informatiebeleid, waarin onder meer ICT en DIV afstemmen.
- Veel organisaties voldoen niet aan de basisvoorwaarde van een effectieve organisatie van het archiefbeheer. In veel gevallen ontbreken de wettelijk voorgeschreven archiefbeheersregels.
- Men is nog onvoldoende in staat gebleken digitaal archiefbeheer verantwoord en conform archiefwettelijke eisen vorm te geven.
- Er is bij veel zorgdragers onvoldoende kennis van de archiefwetgeving.
- Door onvoldoende aandacht van het management en onvoldoende kennis van de regelgeving wordt de regelgeving in veel gevallen onvoldoende nageleefd.
- Er is nog een grote achterstand in de overbrenging van archieven naar de archiefbewaarplaatsen.
- Archiefruimten voldoen vaak nog niet aan de archiefwettelijke eisen.
- De situatie bij zelfstandige bestuursorganen en PBO-organen is aanmerkelijk slechter dan bij de kernministeries.

1.3 Handhavingsstrategie

In algemene zin is de handhavingsstrategie van de RAI vastgelegd in de brief en plan van aanpak RAI van de staatssecretaris voor OCenW aan de Kamer van 16 augustus 1999. De kern daarvan is dat het toezicht zich met name richt op structurele verbeteringen van het archiefbeheer, niet op incidentbestrijding. Daarbij neemt preventief toezicht, naast repressief toezicht, een belangrijke plaats in. Als uitgangspunt geldt bovendien dat de zorgdrager primair op zijn verantwoordelijkheid voor goed beheer wordt aangesproken en wordt gestimuleerd tot handelen. De RAI hanteert daarbij de volgende combinatie van instrumenten: monitoring, voorlichting, onderzoeken en inspecties. Wij handhaven ook voor 2003 deze mix aan instrumenten.

In dat kader blijven we onverminderd aandacht vragen voor kwaliteitszorg. Daarmee stimuleren we zorgdragers om zelf interne controles in te richten, zoals

door het ministerie van BZK ontwikkeld is als model Integrale kwaliteitszorg-DIV (IKZ-DIV). Waar zorgdragers een dergelijke systematiek toepassen kan de inspectie overgaan tot een systematiek van systeemtoezicht, zoals in het plan van aanpak uit 1999 is verwoord.

Voor een effectief toezicht is het belangrijk dat toezicht wordt gehouden op behoud en toegankelijkheid van archieven en op een juiste toepassing van selectie en overbrenging, om te waarborgen dat belangrijk cultureel erfgoed behouden blijft. Dit moet echter gebeuren in een context waarin organisaties behoud van cultureel erfgoed niet als een groot belang voor de eigen organisatie zien. Dit maakt dat de RAI, in tegenstelling tot de andere cultureel-erfgoedinspecties, zich niet uitsluitend kan presenteren als een cultureel-erfgoedinspectie, maar ook als een inspectie die het belang van een goede informatievoorziening behartigt.

In aanvulling daarop hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- De oorspronkelijke doelstelling om alle zorgdragers één keer in de vier jaar te inspecteren is niet haalbaar gebleken. Daarvoor is de beschikbare formatie ontoereikend in verhouding tot het aantal te inspecteren organisaties. In plaats hiervan inspecteren wij bij die zorgdragers waar wij bij een of meer beheersaspecten een verhoogd risico vastgesteld hebben. Om het aantal te bezoeken instellingen te vergroten, zullen we in het vervolg naast grote inspecties ook een aantal kleine inspecties uitvoeren. Gezien de lopende inspecties en eerder afgesproken plannen die eerst nog moeten worden uitgevoerd zal dat laatste pas vanaf 2004 geëffectueerd kunnen worden.
- De onderzoeken en inspecties staan centraal in het programma en worden ondersteund door verschillende voorlichtingsactiviteiten. Onder het motto 'slim toezicht' streven wij ernaar het rendement van de verschillende acties te vergroten. Zo zal een onderzoek niet alleen resulteren in meer inzicht, maar ook in voorlichtingsproducten over het betreffende thema en praktische checklists voor de zorgdrager. Onderzoeken en inspecties kunnen worden gecombineerd, aangezien onze onderzoeken in grote mate zijn gebaseerd op gegevens die wij bij de organisaties opvragen. Een combinatie levert zowel oordeelsvorming over individuele organisaties op als breder inzicht in het veld.
- Het rendement van inspecties wordt bevorderd door in aansluiting daarop te bevorderen dat men tot verbeteracties komt. Dat doen wij onder meer door na een halfjaar of een jaar, en zo nodig enkele malen, vervolgacties uit te voeren om vast te stellen in hoeverre men de aanbevelingen overneemt en realiseert. Ook andere vormen passen wij toe, zoals gesprekken met het verantwoordelijk management en door 'hoor en wederhoor' waarbij we afspraken maken over overnemen van aanbevelingen. Deze aanpak hebben wij in 2002 in een procedure uitgewerkt, die de instemming heeft van het departement.
- Indien zich incidenten voordoen zullen wij de zorgdrager uitnodigen zelf onderzoek te doen naar de oorzaken en ons hierover te rapporteren. Op basis daarvan zullen wij tot een oordeel komen. Indien de aard van het incident

daartoe aanleiding geeft zullen wij de betreffende zorgdrager in het programma voor het daaropvolgende jaar opnemen voor een uitgebreidere inspectie naar het archiefbeheer.

- Daarnaast geef de RAI, als vorm van preventief toezicht, voorlichting over een juiste naleving van de archiefwetgeving door middel van een Nieuwsbrief, de website en praktische checklists en informatiebladen. In een beperkt aantal gevallen organiseert de inspectie themabijeenkomsten over een archiefwettelijk onderwerp. Deze activiteiten vormen een onmisbare aanvulling op de gerichte inspecties.
- In de voorlichtingsactiviteiten en bij inspecties zullen wij steeds verwijzen naar het belang van informatievoorziening, om daarmee het draagvlak voor de naleving van de archiefwetgeving te bevorderen. Daarnaast betrekken wij bij de inspecties ook steeds het eindverantwoordelijk management, zowel vooraf als bij afronding van een inspectie. Daarbij sluiten wij zoveel mogelijk aan bij het bredere kader van informatievoorziening en de inspanningen die een overheidsorganisatie op dit punt verricht, zoals VBTB.
- Belangrijk is ook om koepels van organisaties te benaderen om ook op die wijze en op een meer beleidsmatig niveau instellingen te benaderen. Koepels kunnen een belangrijke rol spelen als het gaat om voorlichting en het ontwikkelen van producten als archiefbeheersregels, selectielijsten en een systeem van kwaliteitszorg. Zeker voor kleine organisaties kan een koepel een krachtige ondersteuning betekenen voor de kwaliteit van het archiefbeheer.
- De kwaliteit van de regelgeving is een permanent punt van aandacht, zowel de uitvoerbaarheid van regels als de handhaafbaarheid daarvan. Wij informeren en adviseren het departement in die gevallen waarin wij knelpunten ervaren. In dat verband vindt ook overleg met de archiefinspecties van provincies en gemeenten plaats.

1.4 Prioriteiten en handhavingsniveau voor 2003

In paragraaf 1.3 gaven wij de belangrijkste knelpunten aan in het archiefbeheer bij de centrale overheid. Concreet verwachten wij de komende jaren bij de zorgdragers verbeteringen op de volgende punten:

- kwaliteit informatievoorziening
- planmatige bewerking en overbrenging van archieven
- vormgeving digitalisering conform archiefwettelijke eisen.

Voor het planjaar 2003 geven wij als volgt prioriteit aan deze drie aandachtsgebieden.

Kwaliteit informatievoorziening

Onze ervaring is dat zonder een goede organisatie met heldere verantwoordelijkheden geen goed informatiebeheer mogelijk is. Dit brengt grote risico's met zich mee voor een verantwoord archiefbeheer. In 2003 zullen we met name aandacht besteden aan integraal informatiebeleid, organisatie van het archiefbeheer en systematische kwaliteitszorg. Voorlichting zal in 2003 een aandachtspunt blijven, met name om te bevorderen dat de bekendheid met en betekenis van de archiefwettelijke eisen bij de zorgdragers voldoende bekend is.

In dit kader hebben wij in het jaarlijks verslag over 2001 als speerpunt geformuleerd: aan het eind van 2003 beschikken alle zorgdragers over vastgestelde beheersregels. In zijn reactie op het jaarlijks verslag heeft de staatssecretaris van OCenW aangegeven met dit speerpunt in te stemmen.

Planmatige bewerking en overbrenging van archieven

Planmatige bewerking en overbrenging is een structureel knelpunt gebleken en vormt een directe bedreiging voor blijvend behoud, tijdige overbrenging en openbaarheid van archieven. Veiligstellen van archieven als cultuurhistorisch erfgoed begint bij een betrouwbaar overzicht van de bestanden waar men zorg voor draagt. We geven dan ook hoge prioriteit aan bestandsregistratie.

Daarnaast willen wij meer inzicht in de kwaliteit van planning en overbrenging van archieven. Daarin speelt ook het selectie-instrumentarium een cruciale rol.

In dit kader hebben wij in het jaarlijks verslag over 2001 als speerpunt geformuleerd: aan het eind van 2003 weten alle organisaties welke archiefbestanden zij in huis hebben. In zijn reactie op het jaarlijks verslag heeft de staatssecretaris van OCenW aangegeven met dit speerpunt in te stemmen.

Digitaal archiefbeheer

Ten aanzien van digitaal archiefbeheer verwachten wij van de zorgdragers dat zij op basis van de Regeling geordende en toegankelijke staat archiefbescheiden in 2003 een inventarisatie van knelpunten hebben gemaakt, alsmede een plan van aanpak beschikbaar hebben voor de implementatie van de regeling en het treffen van specifieke maatregelen. Een en ander is met het departement afgestemd in het kader van de bespreking van het jaarwerkplan voor 2002.

In het jaarlijks verslag hebben wij dit niet expliciet als speerpunt opgenomen. Wij willen dit echter in dit werkplan wel als zodanig in het programma 2003 opnemen.

1.5 Programma 2003

Het programma voor 2003 ziet er, gegroepeerd rondom de thema's organisatie archiefbeheer, digitalisering en planmatige overbrenging, als volgt uit.

Kwaliteit informatievoorziening

In 2003 vragen we als volgt aandacht voor integraal informatiebeleid en de organisatie van het archiefbeheer, waaronder ook het speerpunt beheersregels valt:

- Via de jaarlijkse vragenlijst en bij inspecties vaststellen in hoeverre men integraal informatiebeleid voert. In gesprekken met management op belang wijzen.
- Bij inspecties zicht krijgen op de organisatie van het archiefbeheer bij geïnspecteerde en aandringen op concrete verbeteracties.
- Via Nieuwsbrief, website en gerichte brieven zorgdragers op verschillende momenten erop wijzen dat zij eind 2003 over beheersregels moeten beschikken.
- Informatieblad over beheersregels ontwikkelen en onze checklist onder de aandacht brengen.
- Bijdrage leveren aan een cursus die de Archiefschool eerste helft 2003 ontwikkelt over het opstellen van beheersregels.
- Onderzoek uitvoeren naar de mate waarin zorgdragers daadwerkelijk beheersregels hebben vastgesteld en in een aantal gevallen beheersregels op kwaliteit toetsen.
- Via Nieuwsbrief en website het belang van kwaliteitszorg benadrukken.
- Uitvoeren van een pilot, met het ministerie van LNV – waar men met kwaliteitszorg werkt – om het model van systeemtoezicht verder vorm te geven.
- Afspraken met enkele ministeries maken over de toetsingscriteria die wij hanteren bij het beoordelen van kwaliteitszorg in de DIV.
- In Nieuwsbrief en via website opnieuw aandacht vragen voor een aantal basale archiefwettelijke eisen, waaronder selectie en vernietiging, archiefruimten en overbrenging.
- Nieuwe zelfstandige bestuursorganen altijd per brief informeren over archiefwettelijke verplichtingen.

Digitaal archiefbeheer

- In 2003 onderzoek uitvoeren naar digitaal archiefbeheer. In elk geval toetsen we daarin of zorgdragers in 2003 daadwerkelijk een inventarisatie van knelpunten hebben uitgevoerd en beschikken over een plan van aanpak om de knelpunten op te lossen. Ook zal gekeken worden naar de strategieën die gevolgd worden bij de digitalisering van archieven en de knelpunten.
- In Nieuwsbrief en via website specifiek aandacht besteden aan de implementatie van de regeling Geordende en toegankelijke staat archiefbescheiden.
- Over dit thema een brochure en een informatieblad ontwikkelen.

Planmatige bewerking en overbrenging van archieven

- Brancheorganisaties en koepels aanschrijven en bevorderen dat zij voor hun aangesloten organisaties een gemeenschappelijke selectielijst ontwikkelen.
- Onderzoek uitvoeren naar de kwaliteit, bruikbaarheid en onderhoud van selectielijsten in de praktijk.

- Onderzoek uitvoeren naar de stand van zaken bij overbrenging en de mate waarin dit planmatig gebeurt.
- Via Nieuwsbrief en website aandacht voor dit thema vragen.
- Via Nieuwsbrief, website en gerichte brieven zorgdragers op verschillende momenten erop wijzen dat zij eind 2003 over een goede en volledige bestandsregistratie moeten beschikken.
- Ontwikkelen van een informatieblad over bestandsregistraties.
- Bij inspecties specifiek aandacht aan bestandsregistraties besteden.
- Onderzoek uitvoeren naar de aanwezigheid en kwaliteit van bestandsregistraties.

Inspecties

Binnen het inspectieprogramma besteden wij ook specifiek aandacht aan de hierboven genoemde aandachtsgebieden. Binnen het programma hebben we inspecties gepland bij de verschillende categorieën overheidsorganisaties: departementen, organen van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie (PBO-organen) en publiekrechtelijke en privaatrechtelijke zelfstandige bestuursorganen (zbo's). De keuze voor concrete instellingen voor 2003 is nog niet volledig gebaseerd op de eerder toegelichte risico-analyse, maar komt voort uit bestaande toezeggingen en reeds geplande vervolgacties.

Departementen en diensten

Bij de ministeries van EZ en WVS vindt een inspectie van het kerndepartement plaats, zoals eerder in voorgaande jaren al bij de departementen van Algemene Zaken, Buitenlandse Zaken en SZW plaatsvonden.

Bij het ministerie van Defensie is een inspectie gepland als vervolg op de archiefincidenten die in 2002 in de NIOD-rapportage over Screebrenica werden beschreven.

Enkele inspecties zijn een vervolg op eerdere inspecties. Het gaat hier om het monitoren van verbeteracties. Dat is het geval bij de Belastingdienst, de ministeries van Buitenlandse Zaken en van SZW.

De in 2002 gestarte inspecties bij de negentien arrondissementen van de rechterlijke macht bevinden zich in een afrondende fase.

PBO-organen

Wij voeren een inspectie uit bij de belangrijkste organisatie uit de sector publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties: de Sociaal-Economische Raad. Naar verwachting levert deze inspectie ook meer zicht op de kwaliteit van het archiefbeheer bij de verschillende PBO-organen.

Publiekrechtelijke zbo's

Bij de publiekrechtelijke zbo's inspecteren wij het Kadaster, zoals reeds eerder was voorgenomen. Het Kadaster is een belangrijke 'leverancier' van archieven en er vindt reeds een aantal jaren digitalisering van archieven plaats.

In aansluiting op de in 2001 en 2002 uitgevoerde inspecties bij de universiteiten zijn voor 2003 enkele kleinere vervolgacties gepland om te volgen in hoeverre men onze aanbevelingen daadwerkelijk realiseert.

Privaatrechtelijke zbo's

In de categorie privaatrechtelijke zbo's inspecteren wij het College van Zorgverzekeraars. Het betreft hier een koepel van een groot aantal privaatrechtelijke zelfstandige bestuursorganen, te weten de zorgverzekeraars. Op deze wijze verwachten wij meer zicht te krijgen op de algemene kwaliteit van het archiefbeheer in deze sector.

Voor een specificatie zie bijlage C bij dit jaarwerkplan.

2 Handhavingsorganisatie

2.1 Bevoegdheden en mandatering

Om een onafhankelijke positie van het toezicht te waarborgen, los van beleid en uitvoering, is de RAI in 2001 een onafhankelijke dienst geworden binnen het ministerie van OCenW organisatorisch gepositioneerd onder de bestuursraad van het departement. In 2002 is een begin gemaakt met een fusietraject met de andere cultuurinspecties van OCenW. De RAI vindt het belangrijk dat de sturingsrelaties met het departement in deze nieuwe situatie helder worden vormgegeven en dat er heldere afspraken worden gemaakt.

De Archiefwet geeft de minister voor Cultuur een specifieke bevoegdheid in de handhaving: de aanwijzingsbevoegdheid en bestuursdwang. Die bevoegdheid ligt in het verlengde van de signaleringsfunctie die de RAI. De RAI stelt voor om in 2003 met het departement een gezamenlijke escalatieprocedure vast te stellen. Daarin is uitgewerkt wat de logische vervolgstappen zijn indien een zorgdrager volhardt de aanbevelingen niet op te volgen. Op basis hiervan kan de RAI bij inspecties de meest effectieve aanpak en toonzetting kiezen.

2.2 Beschikbare middelen

In 2002 was de formatieve bezetting van de RAI gemiddeld 7.5 fte. In 2003 zal de bezetting naar verwachting op 8 fte uitkomen. In 2003 zullen twee nieuwe medewerkers worden aangetrokken ter vervanging van twee medewerkers die de dienst per 1 november 2002 resp. 1 maart 2003 verlaten. Een medewerker zal in 2003 spaarverlof opnemen (inzet 0.3 fte).

De voor de uitvoering van het werkplan benodigde financiële middelen bedragen voor 2003 761.750 euro. Voor een specificatie verwijzen wij naar de separaat bij dit jaarwerkplan ingediende begroting voor 2003.

Wij wijzen er op dat het werkplan 2003 gebaseerd is op de thans beschikbare formatie. Deze formatie is structureel ontoereikend om alle noodzakelijke werkzaamheden te verrichten. Minimale versterking met twee fte is op korte termijn vereist.¹ In de aanbiedingsbrief bij dit jaarwerkplan gaan wij specifiek op dit punt in.

2.3 Professionaliteit

De Rijksarchiefinspectie streeft naar een steeds verdere professionalisering. Daarom is in een opleidingsplan in kaart gebracht welke competenties nodig zijn, in welke mate die al aanwezig zijn en in hoeverre daaraan door middel van opleidingen gewerkt kan worden. Aan de hand van het bijgevoegde opleidingsplan wordt met elke medewerker in het functioneringsgesprek besproken welke opleidingen hij of zij in 2003 zal volgen.

---

1. *In 1998 is aan de Kamer toegezegd dat de formatie minimaal tien fte zou bedragen, zo nodig bij te stellen op basis van een na twee jaar uit te voeren evaluatie (Tweede Kamer 1998-1999, 25 809, nr 12). In een overleg op 29 september 2000 heeft de staatssecretaris expliciet aangegeven dat de formatie in 2002 tot 10 fte versterkt zou worden.*

Opleidingen zijn uiteraard niet de enige manier waarop medewerkers hun kennis en vaardigheden kunnen vergroten. Voor het komende jaar zullen we de professionaliteit ook op de volgende wijze bevorderen:

- Onderlinge dialoog en afstemming van individuele oordeelsvorming door middel van gezamenlijke productbesprekingen d.m.v. het nabespreken van uitgevoerde inspecties, en door gemeenschappelijke evaluatie van daartoe geselecteerde inspecties.
- In teambesprekingen aandacht geven aan een gemeenschappelijke visie op toezicht en oordeelsvorming, versterking van het gevoel voor politiek gevoelige aspecten en voor de beleidsmatige aspecten van het toezicht.
- Periodieke teambijeenkomsten en bijeenkomsten met collega's van provinciale archiefinspecties en andere cultuurinspecties over strategie, methodiek, oordeelsvorming en dergelijke.

2.4 Technische infrastructuur en administratieve organisatie

In 2003 zal de RAI enkele projecten uitwerken met het doel de efficiency en effectiviteit van het werk te vergroten. Dat komt op verschillende terreinen tot uitdrukking. Eerder noemden wij het ontwikkelen van voorlichtingsproducten als bijproduct van inspecties en onderzoeken. Ook op andere manieren streven wij naar 'slim' toezicht, zowel in de organisatie als in de uitvoering van werkzaamheden (werkprocessen, instrumenten, taakverdeling). Daarbij maken we gebruik van de mogelijkheden die ICT ons biedt.

In dat kader worden in 2003 de volgende projecten gerealiseerd.

- Ontwikkeling, in samenwerking met de provinciale archiefinspecties, van een digitale kennisbank. Deze kennisbank maakt het mogelijk kennis vast te leggen en uit te wisselen, zowel binnen als buiten de eigen organisatie. Een en ander draagt bij aan verbetering van zowel efficiency als kwaliteit.
- Aanschaf van apparatuur waardoor we in staat zijn archiefruimten en documenten te toetsen aan een aantal technische eisen die de archiefwetgeving stelt. Ten aanzien van de materiële zorg voor archiefbescheiden zal de samenwerking met het expertisecentrum van het Nationaal Archief worden voortgezet.
- Digitalisering en via internet beschikbaar stellen van onze jaarlijkse vragenlijst aan zorgdragers. Hierdoor wordt zowel het verstrekken van gegevens door zorgdragers als de verwerking ervan door de RAI aanzienlijk verlicht. Het biedt bovendien de mogelijkheid om afzonderlijke onderzoeken via het internet uit te zetten.
- In gebruik nemen van een nieuw documentair informatiesysteem. Het doel hiervan is de postregistratie en het archiefbeheer van de RAI te verbeteren, alsmede om de infrastructuur te creëren die noodzakelijk is om archieven zowel in papieren als in digitale vorm integraal te kunnen beheren. Het systeem zal ook de mogelijkheid bieden managementinformatie vast te leggen, waardoor meer basisgegevens per geïnspecteerde beschikbaar zijn en een betere voortgangscontrole gewaarborgd is. In het verlengde hiervan zal een documentair structuurplan voor het archief en documentatie worden ontwikkeld.

- De samenwerking met de andere cultuurinspecties zal naar verwachting op termijn resulteren in verdere stroomlijning van technische infrastructuur en administratieve organisatie. In dit kader zijn wij in 2002 ook gestart met een kwaliteitszorgtraject. Zie onder 2.5.
- De beoogde verhuizing naar de Hoftoren levert belangrijke mogelijkheden voor een efficiëntere bedrijfsvoering. De RAI wil in de Hoftoren graag zo maximaal mogelijk gebruik willen maken van de daar aanwezige faciliteiten. Wij pleiten er dan ook voor dat de cultureel-erfgoedinspecties wat dit betreft, meer dan in de huidige situatie het geval is, zullen worden behandeld als elk ander onderdeel van het departement.

2.5 Kwaliteitszorg

In 2002 hebben de RAI en de Inspectie Cultuurbezit gezamenlijk een kwaliteitszorgtraject ingezet voor de eigen organisatie. Dit heeft in 2002 geresulteerd in het analyseren van een aantal knelpunten en aansluitend daarop in het aanbrengen van een aantal organisatorische verbeteringen. Het project omvat ook het in kaart brengen van werkprocessen, toedeling van verantwoordelijkheden en taken, en het vastleggen van onder meer normen en modellen.

In 2002 zijn reeds procesbeschrijvingen en protocollen ontwikkeld en met het departement afgestemd voor het verrichten van inspecties, het uitvoeren van onderzoeken en het uitbrengen van het jaarlijks verslag. In 2003 zullen met het departement verdere afspraken over afstemming worden gemaakt. Een en ander zal resulteren in het verder verbeteren van werkprocessen en het opstellen van een kwaliteitshandboek.

In het kader van de kwaliteit van toezichtsarrangementen startte het departement in 2002 een zelfevaluatie bij de Inspectie van het onderwijs, de RAI, de Inspectie Cultuurbezit en de Rijksinspectie voor de Archeologie.² Deze evaluatie zal in 2003 worden afgerond.

---

2. *Zie Tweede Kamer, 2002-2003, 27n 831, nr 4.*

3 Verantwoording

Van bevindingen uit individuele inspecties wordt het departement in principe niet afzonderlijk op de hoogte gesteld, tenzij de aard van de bevindingen daartoe naar het oordeel van de RAI aanleiding geeft. Dat zal zonder meer het geval zijn bij politiek gevoelige zaken en bij zaken waarin actie of besluitvorming van de minister kan worden overwogen.

Het departement ontvangt daarnaast alle door de inspectie uitgebrachte onderzoeksrapporten en voorlichtingsproducten. Waar nodig overlegt de inspectie met het departement over de bevindingen en wenselijke vervolgacties indien betrokkenheid van het departement wenselijk is. Het jaarlijks verslag en de onderzoeksrapporten zijn openbaar en worden door de RAI actief verspreid, onder meer via onze website. Conform met het departement gemaakte afspraken zullen de individuele inspectierapporten vanaf 2003 openbaar worden gemaakt, met uitzondering van rapportages van inspecties die reeds gestart waren voordat de afspraken met het departement waren gemaakt.

Conform eerder gemaakte afspraken stelt de RAI jaarlijks een werkplan op en legt dit ter goedkeuring voor aan de departementsleiding. Na afloop van elk kalenderjaar stelt de inspectie tevens een verslag over het voorgaande jaar op ten behoeve van het departement.

Het jaarlijks verslag, dat in de Archiefwet is voorgeschreven, blijft ook het komend jaar, naast het interne jaarverslag, het belangrijkste document waarin de RAI verantwoording aflegt over de verrichte werkzaamheden.

Bijlagen

A Productbegroting

De RAI zal in 2003 de volgende producten realiseren:

- Jaarrapportage zorgdragers
- Onderzoeksrapporten (5)
- Inspectierapporten (10)
- Nieuwsbrief (4x)
- Gemeenschappelijke portal met provinciale en gemeentelijke archiefinspecties
- Brochure (1)
- Informatiebladen (3)
- Kwaliteitshandboek

B Onderzoeksthema's

In aansluiting op de voor 2003 gekozen prioriteiten ziet het onderzoeksprogramma voor 2003 er als volgt uit:

Onderzoeksthema	Omschrijving
Evaluatie instrument selectielijsten	Onderzoek naar praktisch gebruik en onderhoud van de wettelijk voorgeschreven selectielijsten.
Stand van zaken overbrenging	Onderzoek naar de mate waarin zorgdragers voldoen aan hun verplichting tot overbrenging.
Digitaal archiefbeheer	Onderzoek naar de mate waarin de archiefwettelijke eisen met betrekking tot digitaal archiefbeheer zijn geïmplementeerd; succesfactoren en knelpunten bij digitale opslag en beheer van archieven.
Beheersregels zelfstandige bestuursorganen	In hoeverre hebben de zbo's in 2003 daadwerkelijk aan de eis voldaan archiefbeheersregels vast te stellen.
Overzicht zelfstandige bestuursorganen	Actualisering overzicht archiefwettelijke zorgdragers

---

C Te inspecteren instellingen

Instelling	Toelichting
Arrondissementen rechterlijke macht	Afronding van inspecties die in 2002 zijn gestart.
Ministerie van Defensie	Naar aanleiding van NIOD-rapportage.
Ministerie van Economische Zaken	Inspectie is in 2002 gestart.
Ministerie van Financiën, Belastingdienst	Inspectie is in 2002 gestart.
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	Vervolginspectie. Inspectie is in 2002 gestart.
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	Inspectie is in 2002 gestart.
College van Zorgverzekeraars	Beperkte inspectie
Kadaster	Integrale inspectie
Sociaal Economische Raad	Inspectie is in 2002 gestart.
Universiteit van Utrecht	Vervolginspectie
Overige universiteiten	Nazorgactie
